

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2244 2070

เรื่อง วันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ
ผู้เรียบเรียง นายสุรียา ช้องเสนาะ วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ กรกฎาคม 2561

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้ทรงจัดตั้งกองลูกเสือไทยขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 จึงได้กำหนดให้วันที่ 1 กรกฎาคม ของทุกปีเป็นวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ ถือเป็นวันสำคัญของชาวลูกเสือไทยที่จะจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อระลึกถึงพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมทั้งการวางพวงมาลาเพื่อถวายบังคมพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การเดินสวนสนามของลูกเสือ ณ สนามศุภชลาศัย เป็นประจำทุกปี ซึ่งในแต่ละปีจะมีลูกเสือทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคมาร่วมเดินสวนสนาม เพื่อแสดงความเคารพและกล่าวคำปฏิญาณ ต่อบุคคลที่ประมุข คณะลูกเสือแห่งชาติ

การลูกเสือได้กำเนิดครั้งแรกในประเทศอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2450 โดยพลโท ลอร์ด บาเดน เพาเวลล์ (Lord Baden Powell) เรียกว่า "บี พี" มีจุดประสงค์เพื่อเตรียมคนไว้เป็นทหาร และฝึกให้เป็นผู้นำเพื่อประโยชน์เพื่อสังคม หลังจากนั้นกิจการของลูกเสือก็เริ่มแพร่ขยายเข้าไปในประเทศยุโรป และประเทศสหรัฐอเมริกาด้วย

เมื่อกิจการลูกเสือแพร่หลายขึ้น ใน พ.ศ. 2451 ลอร์ด บาเดน เพาเวลล์ ได้เรียบเรียงหนังสือคู่มือการฝึกอบรมลูกเสือ เพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน มีชื่อว่า Scouting For Boys และคำว่า "Scout" มีความหมายดังนี้

S : Sincerity	หมายถึง ความจริงใจ มีน้ำใสใจจริงต่อกัน
C : Courtesy	หมายถึง ความสุภาพอ่อนโยน เป็นผู้ที่มีมารยาทดี
O : Obedience	หมายถึง การเชื่อฟัง อ่อนน้อมถ่อมตน อยู่ในโอวาท
U : Unity	หมายถึง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รู้รักสามัคคี
T : Thrifty	หมายถึง ความมัธยัสถ์ ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด

สำหรับประเทศไทย การลูกเสือเริ่มต้นขึ้นในสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระองค์ได้ทรงจัดตั้ง "กองเสือป่า" ขึ้นก่อนเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2554 เพื่อฝึกอบรมให้ข้าราชการและพลเรือนได้เรียนรู้หลักวิชาการทหาร ต่อมาเมื่อ "กองเสือป่า" เจริญก้าวหน้ามั่นคงแล้ว ในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 จึงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง "กองลูกเสือไทย" ตามโรงเรียนและสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงกำหนดข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือด้วย

ลูกเสือกองแรกของไทยตั้งขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย) เรียกว่า "ลูกเสือกรุงเทพฯ ที่ 1" ต่อมาขยายตัวออกไปจัดตั้งที่โรงเรียนหรือสถานที่ต่าง ๆ โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานคติพจน์เพื่อให้เด็กที่จะเข้าประจำการในกองลูกเสือได้กล่าวคำปฏิญาณตนว่า "เสียชีพอย่าเสียสัตย์" โดยผู้ที่นับว่าเป็นลูกเสือไทยคนแรก คือ นายชัพน์ บุณนาค ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น นายลิขิตสารสนอง

ในสมัยนั้นกิจการลูกเสือไทยเจริญรุ่งเรืองมากและยังเลื่องลือไปยังนานาชาติว่า "พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงใฝ่พระทัยในกิจการลูกเสือเป็นอย่างยิ่ง" จนกระทั่งกองลูกเสือที่ 8 ของประเทศอังกฤษ ได้มีหนังสือขอพระราชทานนามลูกเสือกองนี้ว่า "กองลูกเสือในพระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยาม" ซึ่งพระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้ตามความประสงค์ ลูกเสือกองนี้ติดเครื่องหมายข้างเสื้อที่แขนเสื้อทั้งสองข้างและยังปรากฏอยู่จนถึงปัจจุบัน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคตแล้ว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงฟื้นฟูกิจการลูกเสือ โดยในปี พ.ศ. 2470 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการอบรมลูกเสือและให้มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรกในบริเวณพระราชอุทยานสราญรมย์

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง กิจการลูกเสือได้รับการปรับปรุงใหม่ โดยรัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยยุวชนทหารขึ้นโดยรับเด็กที่ได้เป็นลูกเสือมาแล้วมาฝึกวิชาทหาร ส่วนกิจการลูกเสือก็ขยายให้กว้างขวางขึ้นและให้ลูกเสือช่วยบำเพ็ญประโยชน์แก่ข้าราชการ ทหาร นอกจากนี้ได้มีการจัดตั้งกองลูกเสือเหล่าเสนาและลูกเสือเหล่าสมุทรเสนาขึ้นโดยฝึกพร้อมกับยุวชนทหาร

พ.ศ. 2490 ทางราชการได้ฟื้นฟูกิจการลูกเสืออีกครั้ง โดยมีการจัดชุมนุมของลูกเสือแห่งชาติ โดยเจ้าหน้าที่ในกองการลูกเสือไปเข้ารับการฝึกอบรมวิชาลูกเสือตามมาตรฐานสากล และตามแบบนานาประเทศ และมีพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2490 ใช้บังคับ วัตถุประสงค์ของขบวนการลูกเสือได้รับการปรับปรุงและเน้นให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้ "คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ"

พระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้นได้พัฒนารุ่งเรืองมาตามลำดับและได้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ และเพื่อเป็นการระลึกถึงพระองค์ท่าน ทางราชการจึงได้กำหนดวันที่ 1 กรกฎาคมของทุกปีเป็น "วันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ" หรือ "วันลูกเสือ"

บรรณานุกรม

กำเนิดลูกเสือโลก. (26 ธันวาคม 2549). สืบค้น 3 มิถุนายน 2561 จาก

http://www.scoutthailand.org/index.php?option=com_content&view=article&id=60&Itemid=77#

รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการกิจการลูกเสืออย่างมี

ประสิทธิภาพ. (9 มกราคม 2560). สืบค้น 3 มิถุนายน 2561 จาก

<http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/comm/1548/รวมเล่มบริหารกิจการลูกเสือ.pdf>

วันสถาปนาลูกเสือแห่งชาติ 1 กรกฎาคม. (26 ธันวาคม 2549). สืบค้น 3 มิถุนายน 2561 จาก

<http://www.lib.ru.ac.th/journal/jul/jul01-BoyScout.html>

ยุทธศาสตร์การฟื้นฟูกิจการลูกเสือไทย. (2556). สืบค้น 3 มิถุนายน 2561 จาก

http://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/snamcr/Sombat_Dejbamrung_Doctor/fulltext.pdf

สารานุกรมลูกเสือ 100 ปี ลูกเสือไทย เล่มที่ 1. (ม.ป.ป.). สืบค้น 3 มิถุนายน 2561 จาก

http://www.krutujao.com/data%20pdf/003.Book_Scout_Encyclopedia_1.pdf